

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 29 lipca 2016 r.

Adam Bodnar

V.511.141.2014.GH

**Pan
Andrzej Adamczyk**

Minister Infrastruktury i
Budownictwa
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

W wyroku z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 37/13 (OTK ZU nr A/2016 poz. 28) Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich orzekł, że art. 53 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 54 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2016 r. poz. 627) w zakresie, w jakim nie przewiduje udzielenia przez władze publiczne efektywnej pomocy osobie niepełnosprawnej, wymagającej przystosowania pojazdu do rodzaju schorzenia w zapewnieniu pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy kategorii B, jest niezgodny z art. 69 Konstytucji oraz art. 20 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

Jak podkreślił Trybunał w uzasadnieniu wyroku, art. 69 Konstytucji oraz art. 20 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych nakładają na ustawodawcę obowiązek wprowadzenia regulacji zapewniających osobom niepełnosprawnym przynajmniej minimalny, a zarazem efektywny poziom pomocy, która pozwoli prowadzić im (stosownie do sytuacji) aktywne życie, zarówno w aspekcie możliwości wykonywania pracy, jak i odpowiedniej formy komunikowania się z innymi ludźmi. Zważywszy na znaczenie, jakie we współczesnym świecie przywiązuje się do umiejętności kierowania pojazdami samochodowymi i posiadania w tej mierze stosownych uprawnień, a zwłaszcza mając na względzie korzyści – w sferze aktywności zawodowej oraz komunikacji społecznej – jakie z tego tytułu odnoszą (lub odnosić mogą) osoby niepełnosprawne, Trybunał uznał, że na ustawodawcy ciąży obowiązek wprowadzenia regulacji umożliwiających udzielenie osobom niepełnosprawnym pomocy władz publicznych w zakresie zdobywania uprawnień do kierowania pojazdami. Realizując ów obowiązek, ustawodawca dysponuje swobodą wyboru

sposobu oraz środków służących jego realizacji. Kreowane przez niego wsparcie osób niepełnosprawnych nie musi bezwzględnie polegać na zobowiązaniu wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego do zapewnienia tym osobom pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy; równie dobrze może ono przybrać inną postać (administracyjną, organizacyjną, techniczną czy też finansową). W każdym jednak razie wsparcie to musi stanowić efektywny mechanizm realizacji przez władze publiczne obowiązku pomocy osobom niepełnosprawnym w tym obszarze. Zdaniem Trybunału aktualnie obowiązujące regulacje w tym zakresie są tak dalece niewystarczające, że faktycznie pozorne.

Z powyższego wynika, iż Trybunał Konstytucyjny uznał, że w aktualnie obowiązującym stanie prawnym w przedmiotowym obszarze mamy do czynienia z pominięciem prawodawczym. Art. 69 Konstytucji oraz art. 20 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązały ustawodawcę do stworzenia efektywnego mechanizmu realizacji przez władze publiczne obowiązku pomocy osobom niepełnosprawnym – którego to obowiązku ustawodawca w ww. zakresie nie dopełnił.

W związku z tym pragnę przypomnieć, iż na mocy art. 4 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych Rzeczypospolita Polska zobowiązała się do zapewnienia i popierania pełnej realizacji wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich osób niepełnosprawnych, bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, w szczególności poprzez przyjęcie wszelkich odpowiednich środków ustawodawczych, administracyjnych i innych w celu wdrożenia praw uznanych w niniejszej konwencji, podjęcie wszelkich odpowiednich środków, w tym ustawodawczych, w celu zmiany lub uchylenia obowiązujących ustaw, przepisów wykonawczych, zwyczajów i praktyk, które dyskryminują osoby niepełnosprawne, uwzględnienie wymogu ochrony i popierania praw człowieka w odniesieniu do osób niepełnosprawnych w każdej polityce i każdym programie działania, powstrzymywanie się od angażowania się w jakiegokolwiek działania lub praktyki, które są niezgodne z Konwencją i zapewnienia, że władze i instytucje publiczne będą działały zgodnie z Konwencją.

Do poszanowania postanowień Konwencji wezwała poza tym uchwała Sejmu z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych (M. P. poz. 991), nawiązująca do przyjętej wcześniej uchwałą Sejmu z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karty Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475) i apelująca „do wszystkich obywateli oraz instytucji publicznych o podejmowanie różnorodnych inicjatyw służących realizacji ducha i litery Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, a w szczególności o tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do dóbr publicznych oraz promowanie postaw aktywizujących i włączających te osoby w główne nurty życia naszego kraju”.

Z tych względów, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r. poz. 1648, z późn. zm.), proszę Pana Ministra o niezwłoczne zainicjowanie prac legislacyjnych mających na celu wdrożenie zaleceń Trybunału o konieczności udzielenia osobom niepełnosprawnym pomocy w zakresie zdobywania uprawnień do kierowania pojazdami i wykonanie jego wyroku.

Podpis na oryginale